

Nr 101.

Av herr **Heiding m. fl.**, *angående upphävande av lagen om kvarlåtenskapsskatt.*

Genom beslut av 1947 års riksdag infördes den s. k. kvarlåtenskapsskatten såsom en beskattning av oskiftade dödsbon utan hänsyn till exempelvis antalet dödsbodelägare och storleken av vars och ens arvslott. Kvarlåtenskapsskatten utgår i de fall, då värdet av kvarlåtenskapen överstiger 30 000 kr. Skatten beräknas enligt en skiktscala, där lägsta skattesatsen, avseende den del av kvarlåtenskapen, som överstiger 30 000 kr. men ej 50 000 kr., utgör 5 procent, och högre skattesatser drabba den del av kvarlåtenskapen, som överstiger nämnda belopp.

Denna skatteform har redan i samband med förslagets framläggande utsetts för en mycket skarp, enligt vår mening i stort sett berättigad kritik. Den motivering, som av 1945 års statsskatteberedning anfördes för den nya skatteformen, kulminerande i teorien om förmögenhetsägarens uppskjutna skatteskuld till staten — han skulle egentligen ha beskattats högre förut, men det hade av olika skäl inte gått för sig — väckte också berättigat uppreppande. Man frågar sig, varför denna mycket godtyckliga teori skulle resultera i just ett förslag om fem procent på en viss storlek av kvarlåtenskap — högre för andra — och varför denna skuld skulle inträffa just i fråga om dödsbon med en behållning av mellan 30 000 kr. och 50 000 kr. Risker är uppenbara, att man med samma summariska »rättsgrund» som motivering i nästa etapp både sänker minimigränsen och höjer procenten. De skadliga verkningarna inte minst i fråga om s. k. familjeföretag — t. ex. jordbruk, handel, hantverk — som man vill bevara i arv åt kommande generationer och vartill kapital tarvas, falla lätt i ögonen och ha i fråga om jordbruken delvis belysts med statistiskt material.

Vid 1948 års riksdag uttalade bevillningsutskottets majoritet, att bl. a. de rättviseskäl, som anförts för kvarlåtenskapsskattens avskaffande, utgjorde upprepningar av vad som redan sagts 1947 samt att nya skäl inte tillkommit, varför motionerna inte borde föranleda någon åtgärd. Härtill förtjänar att erinras om att goda och rättvisa skäl inte förlora i rättsvärde därför att de upprepas. Redan vid kvarlåtenskapsskattens införande anfördes, att det belopp, som beräknades inflyta av denna skatt — vid pass 40 milj. kr. — behövdes för budgetens balansering. I bevillningsutskottets utlåtande vid 1948 års riksdag säges även, att utskottsmajoriteten finner det anmärkningsvärt, att i motionen ifrågasattes ett upphävande av kvarlåtenskapsskatten utan att någon ersättning för de därigenom bortfallande skatteintäkterna föreslås skola anskaffas. I år låter det sig utan vidare sägas, att ett belopp av denna storlek drunknar i den allmänna överbalanseringen.

Kritik har riktats mot kvarlåtenskapsskatten inte för att den är en skatt på dem som ärva förmögenheter, utan därför, att den träffar dem som ärva lika stora belopp, t. ex. av sina föräldrar, olika. Gent emot talet om att denna orättvisa skulle drabba endast ett relativt fåtal, bör bringas i erinran att även ett fåtal har anspråk på rättvis behandling. Ett skattesystem som drabbar exempelvis var och en enskild av tio barn och arvingar till en halvmiljonär väsentligen hårdare än den ensamme sonen, som ärver 50 000 kr. (= lika mycket, således), är orättvist, oavsett hur många som bli lidande därav. Man frågar sig också, varför tre barn, som dela en kvarlåtenskap på 30 000 kr., skola träffas av en särskild skatt, medan den ende sonen, som ärver lika mycket som någon av de tre, d. v. s. 10 000 kr., skall gå fri. Bärkraften borde ju i båda fallen vara lika.

Det har begåtts en orättvisa genom beslutande av en så konstruerad skatt, och denna orättvisa bör rättas till. Det belopp, som kvarlåtenskapen beräknas inbringa, är inte heller av den storleksgraden, att rättelse inte är möjlig. Även såsom ett led i inflationsbekämpandet torde inte heller denna skatt på sparad förmögenhet utgöra något mera värdefullt led.

Ur många synpunkter är det önskvärt, att samförstånd uppnås mellan olika meningsriktningar. Frågan om kvarlåtenskapsskatten är inte en till sina dimensioner stor fråga. Det skulle emellertid i vida kretsar fattas som ett gott tecken — en vilja från riksdagsmajoritetens sida att visa hänsyn mot minoriteten — om man ginge med på att avskaffa denna skatt, som statsfinansiellt föga betyder, men som genom en olycklig utformning väckt mycken berättigad indignation.

Under återopande av vad som anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att lagen om kvarlåtenskaps-
skatt skall upphöra att gälla senast den 1 juli 1949 samt
att redan debiterad men ej erlagd skatt inte skall uttagas.

Stockholm den 21 januari 1949.

Arthur Heiding.

Olof Pålsson.

Ivar Nilzon.

Fritiof Karlsson.

Gärda Svenson.

John Gustavson.

Otto Niklasson.

Gunnar Lodenius.